

Masarykova univerzita
Ekonomicko-správní fakulta

Studijní obor: Hospodářská politika

STÁTNÍ PODPORA EXPORTU

Seminární práce do předmětu Právo mezinárodního obchodu

Autor:
Martina Tomková

Brno, únor 2006

Obsah

Obsah	1
I. Úvod	2
II. Profil Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP)	3
III. Legislativní rámec	3
IV. Produkty EGAP	4
I. B - Pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení	4
Žádost o pojištění	5
Smlouva o příslibu pojištění	5
Pojistná smlouva	6
Pojistná událost	7
Všeobecné pojistné podmínky	8
II. C - Pojištění střednědobého a dlouhodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení	8
III. Pojištění odběratelského úvěru proti riziku nezaplacení	9
IV. E - Pojištění potvrzeného akreditivu	10
V. F - Pojištění úvěru na financování výroby pro vývoz nebo úvěru na investice do výroby pro vývoz	10
VI. I – Pojištění investic českých právnických osob v zahraničí	11
VII. P - Pojištění úvěru na financování prospekce zahraničních trhů proti riziku nezaplacení	11
VIII.V - Pojištění proti riziku ztrát v důsledku nemožnosti vývozce splnit smluvní závazky ze smlouvy o vývozu (pojištění výrobního rizika)	12
IX. Z - Pojištění bankovní záruky vystavené v souvislosti s podmínkami získání nebo plnění smlouvy o vývozu	13
V. Závěr	14
Zdroje	15
Přílohy	16

I. Úvod

Institucionální stranu státní podpory exportu lze popsat jako vzájemně se doplňující systém tří pilířů. Pojištění proti exportním rizikům je zajišťováno od roku 1992 Exportní garanční a pojišťovací společností, a.s.. V roce 1995 se do systému připojila Česká exportní banka jako exportní úvěrová banka. Informační služby jsou pak od roku 1997 zajišťovány příspěvkovou organizací Ministerstva průmyslu a obchodu Českou agenturou na podporu obchodu (CzechTrade).

Cílem této seminární práce je analýza produktů nabízených Exportní a garanční společností, a.s. s důrazem na postup výrobce při žádosti o jeden z nejužívanějších produktů - pojištění krátkodobých dodavatelských úvěrů proti teritoriálním rizikům včetně následného průběhu, a to až do okamžiku odškodnění pohledávky.

Nejprve zmíním základní údaje o společnosti EGAP. Dále se zaměřím na stručnou charakteristiku podstaty konkrétních produktů této společnosti, přičemž největší důraz je položen na již zmíněný produkt - pojištění krátkodobých dodavatelských úvěrů proti teritoriálním rizikům.

II. Profil Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP)

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (dále už jen EGAP) vznikla v červnu 1992 jako státní úvěrová pojišťovna se zaměřením na pojišťování vývozních úvěrů proti teritoriálním a komerčním rizikům spojených s vývozem zboží a služeb z České republiky.

EGAP poskytuje pojišťovací služby všem vývozcům českého zboží bez rozdílu jejich velikosti, právní formy a objemu pojištěného vývozu. Kromě toho nabízí pojištění tuzemských pohledávek.

V souladu se zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, ve znění pozdějších předpisů, je EGAP akciovou společností plně vlastněnou státem. Česká republika svá akcionářská práva vykonává prostřednictvím orgánů státní správy (Ministerstvo financí České republiky, Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky, Ministerstvo zemědělství České republiky a Ministerstvo zahraničních věcí České republiky).

Rozhodující činností společnosti je tedy pojišťování vývozních úvěrů proti vývozním úvěrovým rizikům, tj. teritoriálním rizikům a kombinaci teritoriálních a tržně nezajistitelných komerčních rizik.

Tento typ pojištění je realizován se státní podporou, která spočívá zejména:

- v ručení státu za závazky EGAP vzniklé z pojistných smluv,
- v pojištění vývozních úvěrových rizik.

Druhou oblastí činnosti EGAP je pojišťování proti krátkodobým komerčním rizikům nezaplacení v důsledku platební neschopnosti nebo platební nevěle domácího nebo zahraničního kupujícího. Toto pojištění poskytuje dceřiná společnost EGAP (Komerční úvěrová pojišťovna EGAP, a.s.) na vlastní účet na komerční bázi, se zajištěním prostřednictvím zajistitelských smluv s evropskými zajišťovkami. Tato činnost je vyloučena z jakékoliv podpory státu.

III. Legislativní rámec

EGAP vykonává pojišťovací činnost podle zákona č. 363/1999 Sb., *o pojišťovnictví* na základě povolení Ministerstva financí České republiky.

Pojišťovací činnost se státní podporou provádí EGAP na základě zákona č. 58/1995 Sb., *o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů*. Tento zákon je v souladu s právem Evropských společenství a se závazky vyplývajícími z členství České republiky ve Světové obchodní organizaci. Činnost EGAP dále upravuje prováděcí vyhláška Ministerstva financí č. 278/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

IV. Produkty EGAP

EGAP nabízí následující produkty:

- B - pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení
- C - pojištění střednědobého a dlouhodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení
- D - pojištění odběratelského úvěru proti riziku nezaplacení
- E - pojištění potvrzeného akreditivu
- F - pojištění úvěru na financování výroby pro vývoz nebo úvěru na investice do výroby pro vývoz proti riziku nezaplacení úvěru v důsledku neschopnosti vývozce splnit podmínky smlouvy o vývozu nebo neschopnosti výrobce vyrobit zboží anebo poskytnout službu určené pro následný vývoz
- I - pojištění investic českých právnických osob v zahraničí proti riziku zamezení převodu výnosů z investice, vyvlastnění nebo politicky motivovaného násilného poškození
- P - pojištění úvěru na financování prospekce zahraničních trhů proti riziku nezaplacení
- V - pojištění proti riziku ztrát v důsledku nemožnosti vývozce splnit smluvní závazky ze smlouvy o vývozu (pojištění výrobního rizika)
- Z - pojištění bankovní záruky vystavené v souvislosti s podmínkami získání nebo plnění smlouvy o vývozu

I. B - Pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení

Pojišťuje se riziko nezaplacení pohledávky v důsledku politické, finanční a makroekonomické situace země zahraničního odběratele, resp. ve třetí zemi, tj. z důvodů, které mají z hlediska obchodních partnerů povahu vyšší moci, dále z důvodů doložené nebo předpokládané platební neschopnosti zahraničního odběratele nebo jeho platební nevůle. Pojištění tak kryje celé spektrum teritoriálních rizik. Délka úvěru nesmí překročit 24 měsíců. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je vývozce. Pojistné plnění obdrží pojištěný, případně, při stanovení benefice v pojistné smlouvě, jeho banka. Pojištění může být poskytováno samostatně nebo jako připojištění k pojištění proti komerčním rizikům.

Schéma vztahů

1 - Obchodní kontrakt mezi tuzemským vývozcem a zahraničním kupujícím.

2 – Tuzemské bankovní krytí vývozní pohledávky krátkodobým úvěrem.

3 – Pojistná smlouva typu B na krytí teritoriálního (politického) rizika nezaplacení vývozní pohledávky.

4 – Pojistné plnění pojištěnému nebo na žádost pojištěného třetí straně (bance).

Postup při pojištění

Žádost o pojištění¹²

Žádost o pojištění vývozních úvěrových rizik spojených s jednotlivým vývozem předkládá vývozce, výrobce, investor, banka výrobce, exportní banka nebo banka vývozce (dále jen žadatel) EGAP.

V žádosti o pojištění vývozních úvěrových rizik je žadatel povinen uvést nejméně:

- své identifikační údaje³
- výši svého čistého obchodního majetku a strukturu svých společníků
- charakteristiku vývozu a jeho objem, předpokládaný podíl hodnoty vývozu, která bude vytvořena v České republice, předpokládaný rozsah vývozního úvěru, platební podmínky a časové rozložení čerpání a splácení poskytovaného úvěru a rozsah bankovní záruky nebo jiných bankovních služeb poskytovaných v souvislosti s vývozem
- údaje o zahraniční osobě, které je vývozní úvěr poskytován, zejména identifikační údaje⁴ a údaje o ekonomické situaci a platební morálce
- další údaje uvedené v pojistných podmínkách EGAP.

Na základě předložené žádosti o pojištění vývozních úvěrových rizik EGAP může se žadatelem uzavřít **pojistnou smlouvu**⁵, a nebyla-li smlouva o vývozu dosud sjednána, **smlouvu o příslibu pojištění**.⁶

Na pojištění vývozních úvěrových rizik není právní nárok.

Smlouva o příslibu pojištění⁷

Ve **smlouvě o příslibu pojištění** se pojistitel (tj. EGAP) zavazuje uzavřít po splnění dohodnutých podmínek a v dohodnuté době pojistnou smlouvu a zabezpečit rezervaci potřebné pojistné kapacity.

Žadatel o pojištění je povinen zaplatit za poskytnutí příslibu pojištění poplatek stanovený ve smlouvě o příslibu pojištění.

Po podpisu vývozního kontraktu uzavře EGAP s vývozcem **pojistnou smlouvu**.

¹ § 5 odst. 1 – 4 zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů (viz. in [4]).

² Formulář žádosti viz. in Příloha č. 2.

³ § 28 odst. 1 písm. a) až e) Obchodního zákoníku.

⁴ § 28 odst. 1 písm. a) až e) Obchodního zákoníku.

⁵ § 788 a násl. Občanského zákoníku.

⁶ § 289 a násl. Obchodního zákoníku.

⁷ Viz. in [2]

Pojistná smlouva⁸

Pojistná smlouva stanoví vznik a zánik pojištění v návaznosti na smlouvu o vývozu, výši pojistného a spoluúčasti a určení osoby dovozce.

Pojistnou smlouvu lze uzavřít s fyzickou nebo právnickou osobou, které vývozce postoupil písemnou smlouvou svou pohledávku ze smlouvy o vývozu.

Nestanoí-li pojistná smlouva jinak, je pojistník (tj. osoba, která s pojistitelem uzavřela pojistnou smlouvu) povinen zaplatit sjednané pojistné jednorázově, a to v době určené pojistnou smlouvou. Výše pojistného se sjedná v závislosti na rozsahu pojištěného rizika (objem vývozu), sjednaných platebních podmínkách, způsobu zajištění plateb, ohodnocení charakteru a rizikovosti dovozce, ohodnocení rizikovosti země nebo teritoria souvisejících s plněním smlouvy o vývozu a výši spoluúčasti. Sjednaná výše pojistného již v sobě zahrnuje možné zvýšení nebo snížení pojistného rizika a je neměnná po celou dobu trvání pojištění.

Pojistným rizikem se v této souvislosti rozumí klasifikace zemí podle míry exportního úvěrového rizika, resp. zařazení zemí do jednotlivých rizikových kategorií stanovených pojistitelem. Pojistitel, EGAP, rozděluje země podle teritoriálního rizika do sedmi kategorií (sedmou kategorií představují země s nejvyšší úrovní teritoriálního rizika a první kategorií země s minimální úrovní rizika), přičemž zařazení země do určité kategorie je východiskem pro požadovanou formu dodatečného zajištění, výši pojistného a míru spoluúčasti pojistného.

Spoluúčast činí 10 %, nestanoí-li pojistná smlouva jinak. K pokrytí rizika vyplývajícího ze stanovené spoluúčasti nesmí být sjednáno jiné pojištění.

Vzájemné peněžní závazky mezi pojistitelem a pojistníkem jsou splatné v českých korunách, nestanoí-li pojistná smlouva jinak. K přepočtu z jiné měny pro účely určení výše pojistného a pojistného plnění se použije kurz uvedený v pojistné smlouvě, jinak kurz České národní banky platný v den podpisu pojistné smlouvy.

Pojistné, poplatek za poskytnutí příslibu pojištění, jakož i jiné peněžní závazky vůči pojistiteli se hradí na základě faktury vystavené pojistitelem, nestanoí-li pojistná smlouva jinak.

Pojistnou smlouvu lze uzavřít i ve prospěch třetí osoby (oprávněná osoba), zejména banky.

V pojistné smlouvě lze sjednat připojištění proti kurzovému riziku.

V případě odchylné úpravy v pojistné smlouvě má vždy přednost znění pojistné smlouvy před zněním pojistných podmínek.

Při vzniku **pojistné události** EGAP odškodní předmětnou pohledávku v souladu se **Všeobecnými pojistnými podmínkami** a uzavřenou pojistnou smlouvou.

⁸ Viz. in [2]

Pojistná událost⁹

Pojistnou událostí je dílčí nebo úplné nezaplacení pojištěné pohledávky ke dni splatnosti, a ani v průběhu čekací doby, je-li stanovena, pokud dojde k nezaplacení ze strany dovozce přímo a výlučně v důsledku jedné nebo více příčin uvedených dále (příčiny komerčního a teritoriálního rizika).

Příčinami představujícími komerční riziko se rozumí:

- a) všeobecná neschopnost dovozce platit své splatné závazky, zejména prohlášení konkursu na majetek dovozce, zamítnutí návrhu na prohlášení konkursu nebo zrušení konkursu pro nedostatek majetku dovozce, povolení soudního vyrovnání nebo jiné skutečnosti, kterým právní řád v zemi dovozce přiznává stejné nebo obdobné právní důsledky (platební neschopnost),
- b) odepření zaplacení pojištěné pohledávky dovozcem bez právního důvodu (platební nevěle).

Příčinami představujícími teritoriální riziko se rozumí:

- a) administrativní rozhodnutí nebo legislativní opatření nebo intervence orgánů cizí země, které bez zavinění dovozce nebo bez jeho podnětu znemožní zaplacení pohledávky dovozcem,
- b) jakékoliv opatření nebo rozhodnutí vlády země pojistitele nebo pojistníka, včetně opatření a rozhodnutí Evropského společenství, týkající se obchodu mezi členskými státy a třetími zeměmi, pokud jeho účinky nejsou kryty jiným způsobem příslušnou vládou,
- c) nemožnost, zdržení nebo omezení převodu nebo konverze plateb v důsledku politických událostí, legislativních nebo administrativních opatření nebo vážných ekonomických potíží země dovozce anebo v zemi, jejímž prostřednictvím mají být provedeny platby (zejména prohlášení platební neschopnosti země, vyhlášení moratoria plateb nebo zavedení devizového režimu znemožňujícího konverzi domácí měny nebo jinak omezujícího převod plateb do zahraničí nebo konverzi měny) za podmínky, že dovozce složil příslušnou protihodnotu dlužné částky v domácí měně a provedl všechna nezbytná opatření k převodu plateb nebo konverzi měny,
- d) jiné politické události v zemi dovozce, zejména válka, revoluce, povstání, občanská válka, občanské nepokoje, generální stávká,
- e) přírodní katastrofa v zemi dovozce,
- f) nezaplacení pohledávky veřejnoprávním dovozcem (tj. dovozce, který je pověřený výkonem státní moci nebo správy, a který nemůže být právně prohlášen neschopným plnit své závazky, zejména ministerstvo financí, centrální banka, územně samosprávné jednotky všech stupňů, jiné veřejné instituce, nebo zahraniční osoby s většinovou státní účastí).

V případě platební neschopnosti vznikne pojistná událost dnem, kdy pojištěný oznámí pojistiteli existenci příčiny doručením vyplněného formuláře pojistitele *Oznámení o hrozbě pojistné události*¹⁰ a současně doloží, že řádně přihlásil pohledávky v konkursním řízení nebo v jiných příslušných řízeních. Pojištěný má právo vyžádat si od pojistitele konzultaci ohledně kroků nutných pro řádné přihlášení pohledávky.

⁹ Viz. in [3]

¹⁰ Formulář Oznámení o hrozbě pojistné události viz. in Příloha č. 1.

V případě platební nevěle a teritoriálního rizika vznikne pojistná událost uplynutím čekací doby v trvání šesti měsíců ode dne, kdy pojištěný oznámí pojistiteli existenci doručením vyplněného formuláře pojistitele Oznámení o hrozbě pojistné události. Pojistitel může jednostranným rozhodnutím čekací dobu zkrátit.

Všeobecné pojistné podmínky

Všeobecné pojistné podmínky tvoří nedílnou součást pojistné smlouvy. Vymezují pojmy (pojistitel, pojištěný, pojistník, vývozce, dovozce, smlouva o vývozu, vývoz atd.), předmět pojištění, dříve zmíněné smlouvu o příslibu pojištění, pojistnou smlouvu, pojistnou událost a pojistné plnění, dále výluky z pojištění, odmítnutí a snížení pojistného plnění, převod práv a také práva a povinnosti smluvních stran.

Pro vývozce vyplývá ze Všeobecných pojistných podmínek řada dalších skutečností, z nichž bych chtěla upozornit zejména na tyto:

- ✓ pojistitel neposkytne pojistné plnění, pokud výše neuhrazené pojištěné pohledávky nepřesáhne částku sto tisíc korun českých, nestanoví-li pojistná smlouva jinak
- ✓ pojistiteli nevznikne povinnost poskytnout pojistné plnění, pokud pojištěný doručí pojistiteli Oznámení o hrozbě pojistné události později, než šest měsíců ode dne vzniku prodlení dovozce, pokud nebylo sjednáno jinak
- ✓ pro účely šetření pojistné události a zjištění výše neuhrazené pohledávky je pojištěný povinen předložit pojistiteli příslušné doklady, listiny apod.
- ✓ předmětem pojistného krytí není ušlý zisk pojištěného
- ✓ pojistné plnění se stanoví ve výši neuhrazené pohledávky snížené o výši vzájemných započitatelných pohledávek dovozce a pojištěného a o výši sjednané spoluúčasti
- ✓ pojistné plnění je splatné do patnácti dnů od data vydání Rozhodnutí o pojistném plnění
- ✓ plnění poskytnutá dovozcem nebo třetí osobou na úhradu pohledávky poté, co pojistitel poskytl pojistné plnění, náleží pojistiteli a pojištěný je povinen o těchto plněních pojistitele neprodleně informovat a postoupit tato plnění pojistiteli do pěti dnů od jejich obdržení

Všeobecné pojistné podmínky vymezují rovněž, jak již bylo řečeno, práva a povinnosti smluvních stran (tj. pojištěného a pojistitele).¹¹

II. C - Pojištění střednědobého a dlouhodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení

Pojištění dodavatelského úvěru je vhodné pro zabezpečení pohledávek z kontraktů na vývoz strojírenské produkce a investičních celků. Pojištění kryje celé spektrum teritoriálních a tržně nezajistitelných komerčních rizik. Individuální pojistná smlouva je vždy připravována ve vazbě na specifika pojišťovací akce. Ve všech variantách pojištění dodavatelských úvěrů je pojištěným český vývozce. Pojistné plnění obdrží pojištěný, případně při stanovení benefice v pojistné smlouvě, jeho banka.

Schéma vztahů je analogické předcházejícímu případu.

¹¹ Tyto zde nejmenuji (vzhledem k poměrně velkému rozsahu, jehož zestručnění by mohlo vést k nežádoucímu opomenutí řady relevantních aspektů), lze je nalézt ve Všeobecných pojistných podmínkách, viz. in [2].

III. Pojištění odběratelského úvěru proti riziku nezaplacení

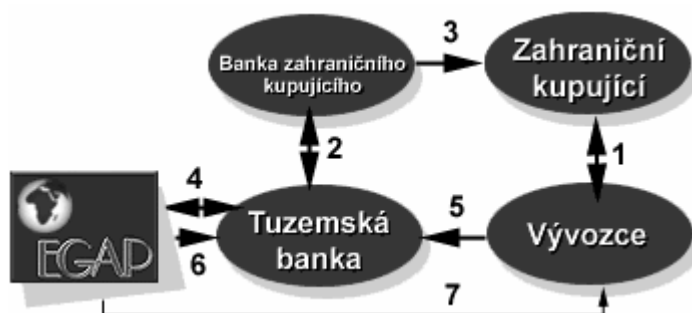
Pojištění odběratelských úvěrů se týká úvěrů poskytnutých bankou vývozce zahraničnímu kupujícímu nebo jeho bance na dobu delší než jeden rok. Pojištění kryje úvěrové riziko splácení pohledávek z poskytnutých odběratelských úvěrů. Pojištění proti úvěrovému riziku chrání financující banku nebo jinou finanční instituci proti riziku nezaplacení pohledávky za zahraničním kupujícím nebo jeho bankou v důsledku teritoriálních nebo tržně nezajistitelných rizik.

Pojistné smlouvy pro pojištění úvěrového rizika jsou vždy připravovány individuálně a respektují specifika pojišťované akce. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je banka. Pojistné obdrží pojištěný.

Subjekty odběratelského pojištění jsou:

- ✓ banka, popř jiný subjekt poskytující odběratelský úvěr
- ✓ vývozce
- ✓ zahraniční kupující
- ✓ jeho banka a EGAP

Pokud odběratelský úvěr poskytuje komerční banka, je schéma mezi ní, EGAP, vývozcem a zahraničním kupujícím a jeho bankou následující:

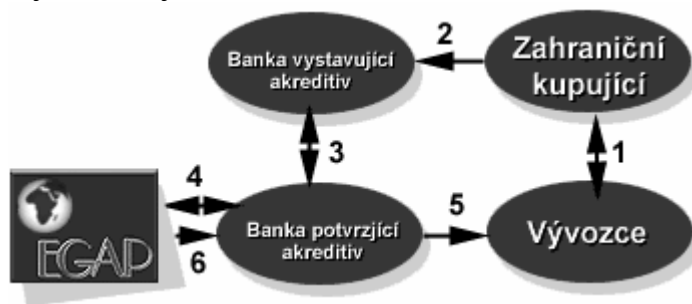

- 1 – Smlouva o vývozu mezi vývozcem a dovozcem.
- 2 – Smlouva o úvěru mezi tuzemskou bankou a zahraniční bankou (dlužníkem), tuzemská banka poskytuje zahraniční bance úvěr na financování smlouvy o vývozu.
- 3 – Závazek zahraniční banky dále poskytnout tento úvěr dovozci.
- 4 – Pojistná smlouva mezi tuzemskou bankou na krytí rizika vyplývajícího ze smlouvy o úvěru poskytnuté bance zahraničního kupujícího.
- 5 – Závazek výrobce splnit některé závazky tuzemské bance.
- 6 – Pojistné plnění pojištěnému (tuzemské bance).
- 7 – Možnost regresního postihu EGAP vývozci v případě, že tento zavinil pojistnou událost.

IV. E - Pojištění potvrzeného akreditivu

Pojištění kryje komerční a teritoriální riziko majetkové újmy banky potvrzující akreditiv v důsledku celkového nebo částečného nezaplacení podle podmínek akreditivu. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je banka potvrzující akreditiv. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Schéma jejich vztahů je následující:

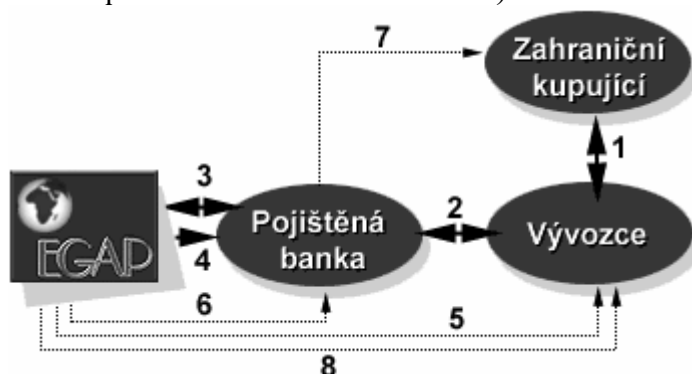

- 1 – Obchodní kontrakt mezi tuzemským vývozcem a zahraničním kupujícím.
- 2 – Žádost zahraničního kupujícího na otevření dokumentárního akreditivu prostřednictvím vystavující banky.
- 3 – Vystavující banka zašle dokumentární akreditiv potvrzující bance k potvrzení.
- 4 – Pojistná smlouva mezi EGAP a potvrzující bankou.
- 5 – Oznámení vývozci o otevření akreditivu od potvrzující banky.
- 6 – Pojistné plnění pojištěnému.

V. F - Pojištění úvěru na financování výroby pro vývoz nebo úvěru na investice do výroby pro vývoz

Pojištění kryje riziko majetkové banky poskytující úvěr výrobci/vývozci na předexportní financování výroby v důsledku nesplnění vývozního kontraktu ze strany českého výrobce/vývozce. Na tento typ pojištění musí navazovat pojištění vývozního úvěru podle příslušných všeobecných pojistných podmínek EGAP, to je podmínek typu A, B, C, D – úvěrové riziko nebo E a dále podle podmínek typu D – výrobní riziko. Pojistné se platí zpravidla jednorázově předem. Pojištěným je banka poskytující úvěr na předexportní financování. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Schéma vztahů mezi EGAP, pojištěným a dlužníkem (navazující exportní financování má v tomto schématu formu exportního odběratelského úvěru):

- 1 – Vývozní kontrakt mezi českým vývozcem (dlužníkem) a zahraničním kupujícím, na jehož realizaci pojištěná banka poskytuje předexportní financování.
- 2 – Úvěrová smlouva uzavřená mezi pojištěnou bankou a vývozcem.
- 3 – Pojistná smlouva mezi EGAP a financující institucí.
- 4 – Pojistné plnění pojištěnému.
- 5 – Pojištění výrobního rizika.
- 6 – Pojištění navazujícího exportního financování.
- 7 – Exportní odběratelský úvěr.
- 8 – Možnost regresního postihu vývozce v případě, že zavinil pojistnou událost.

VI. I – Pojištění investic českých právnických osob v zahraničí

Pojištění kryje teritoriální rizika spočívající v omezení ztrát výnosů z investice v zahraničí v důsledku znemožnění jejich transferu do ČR, vyvlastnění investice bez náhrady nebo politicky násilných činů. Pojistné se platí předem na pojistný rok. Pojištěným je český investor, který obdrží pojistné plnění.

- 1 – Založení společného podniku
- 2 – Pojistná smlouva typu I
- 3 – Úvěr na investování investice

VII. P - Pojištění úvěru na financování prospekce zahraničních trhů proti riziku nezaplacení

Pojištění se týká úvěrů, poskytnutých bankou vývozci, který provádí prospekci zahraničních trhů při zavádění nebo rozšiřování svého vývozu.

Pojištěné úvěry jsou poskytovány především malým a středním podnikatelům na prospekční záměry schválené CzechTrade¹² a související se zahraničními trhy, kde má CzechTrade své zastoupení.

Úvěr na pokrytí max. 65% nákladů v rámci schváleného rozpočtu prospekce bude poskytnut na dobu nejdéle 5 let, přičemž doba čerpání úvěru je nejdéle 2 roky a doba splácení nejdéle 3 roky.

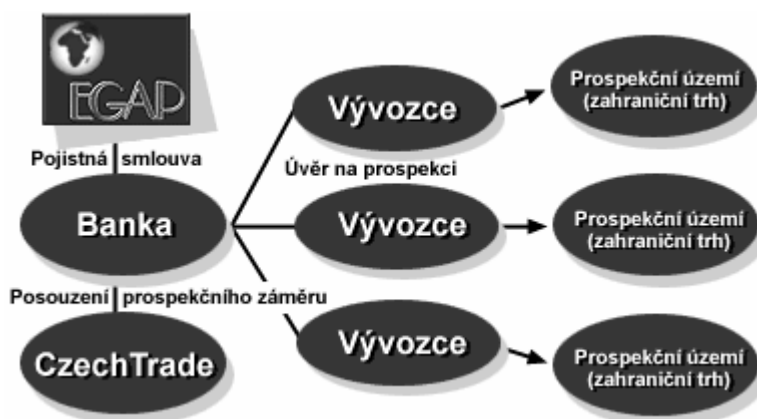
Pojištění kryje úvěrové riziko splácení, vyplývající z toho, že prospekční záměr nebude naplněn a vývozce nebude schopen splatit úvěr ani z jiných zdrojů.

Pojistné smlouvy jsou připravovány individuálně a respektují specifika pojišťovaného úvěru na prospekci poskytnutého na základě úvěrové smlouvy bankou vývozci, který prospekci provádí.

¹² Národní proexportní agentura Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky, jejímž posláním je zvýšit proexportní konkurenceschopnost českých firem na zahraničních trzích prostřednictvím širokého spektra poskytovaných služeb a informací (vyhledávání vhodných teritorií s následnou asistencí při oslovení relevantních partnerů, zprostředkování databáze aktuálních obchodních příležitostí či databáze veřejných zakázek, organizace vzdělávání pro mezinárodní obchod, vytváření exportní strategie).

Pojistné se platí předem. Pojištěným je banka. Pojistné plnění obdrží pojištěný.

Schéma jejich vztahů je následující:

Poskytovatel úvěru na prospekci: banka (pojištěný), tj. např. Česká exportní banka, Česká spořitelna a příp. jiná komerční banka

Poskytovatel úvěru na prospekci: EGAP

Posuzovatel prospekčního záměru: CzechTrade

Pojistná smlouva uzavřená mezi EGAP a bankou

Úvěrová smlouva mezi bankou a vývozcem

VIII. V - Pojištění proti riziku ztrát v důsledku nemožnosti vývozce splnit smluvní závazky ze smlouvy o vývozu (pojištění výrobního rizika)

Pojištění výrobního rizika lze sjednat pouze v návaznosti na pojištění pohledávek z vývozního odběratelského nebo dodavatelského úvěru nebo úvěru na financování výroby určené na vývoz proti riziku nezaplacení. Pojištění proti výrobnímu riziku chrání vývozce před ztrátami (výrobními náklady) v důsledku zrušení nebo přerušování smlouvy o vývozu před realizací dodávky dovozci, které bylo způsobeno výhradně ze strany dovozce nebo politickou, finanční nebo makroekonomickou situací země dovozce.

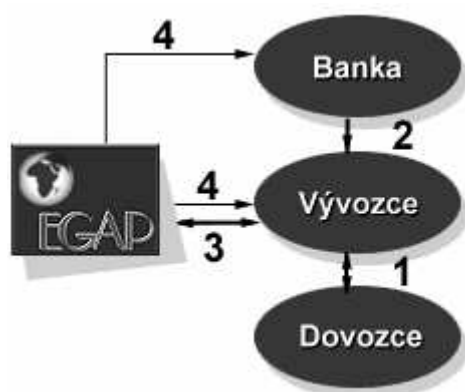
Pojistné smlouvy pro pojištění proti riziku ztrát jsou vždy připravovány individuálně a respektují specifika pojišťované akce.

Pojistné se platí jednorázově předem. Pojištěným je vývozce. V případě vzniku pojistné události obdrží pojistné plnění pojištěný. Pokud je v pojistné smlouvě banka, je pojistné plnění vyplaceno oprávněné osobě.

Subjekty pojištění proti riziku ztrát jsou:

- vývozce
- dovozce a EGAP

Schéma vztahů je následující:

1 – Smlouva o vývozu mezi vývozcem a dovozcem

2 – Krátkodobá smlouva o úvěru

3 – Pojistná smlouva typu V

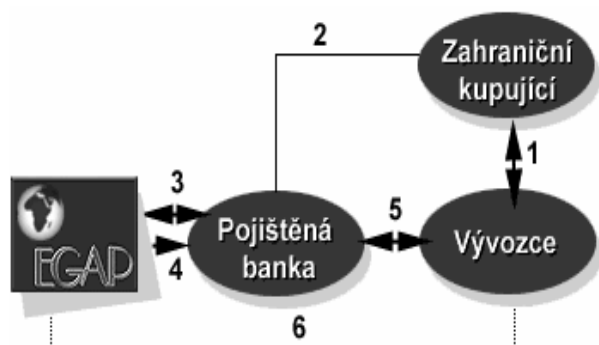
4 – Pojistné plnění pojištěnému (vývozci) s možností jeho vinkulace financující bance

IX. Z - Pojištění bankovní záruky vystavené v souvislosti s podmínkami získání nebo plnění smlouvy o vývozu

Pojištění poskytuje krytí bance, která záruku pro vývozce vystavila, před rizikem jejího neoprávněného čerpání zahraničním odběratelem nebo bankou, aniž by příkazce (vývozce nebo účastník soutěže) porušil svoje povinnosti vyplývající ze smlouvy o vývozu nebo z podmínek soutěže. Jde především o záruky:

- ✓ za nabídku (vadium, bid bond),
- ✓ za dobré provedení (kauce, performance bond),
- ✓ za vrácení provedené platby (akontační záruka, advance payment bond).

K tomuto pojištění přistupuje dále pojištění proti oprávněnému čerpání v důsledku nesplnění povinností českého vývozce. Toto pojištění je jedním z důležitých předpokladů získání významných zahraničních zakázek.

1 – Vývozní kontrakt

2 – Kontrola výkonu vývozce bankou

3 – Pojistná smlouva typu „Z“

4 – Pojistné plnění

5 – Záruka banky za závazky vývozce

6 – Možnost regresního postihu vývozce v případě, že zavinil pojistnou událost

V. Závěr

Cílem této seminární práce byla analýza produktů společnosti EGAP s důrazem na analýzu pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení.

Pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení se skládá z následujících kroků:

1. V případě zájmu vývozce o pojištění a na základě jeho žádosti o pojištění připraví EGAP indikativní nabídku.
2. Uzavření pojistné smlouvy a příslibu o pojištění.
3. Při vzniku pojistné události EGAP odškodní předmětnou pohledávku v souladu se Všeobecnými podmínkami a uzavřenou pojistnou smlouvou.

Zdroje

[1] Exportní garanční a pojišťovací společnost. Dostupné na [www](http://www.egap.cz):
<<http://www.egap.cz>>

[2] Všeobecné pojistné podmínky pro typ pojištění B. Dostupné na [www](http://www.egap.cz/dokumenty/vpp-b.doc):
<<http://www.egap.cz/dokumenty/vpp-b.doc>>

[3] Nabídka služeb Exportní garanční a pojišťovací společnosti. Dostupné na [www](http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/exportni-garancni-a-pojistovaci/nabidka-sluzeb-exportni-garancni-a/1000562/2023/):
<<http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/exportni-garancni-a-pojistovaci/nabidka-sluzeb-exportni-garancni-a/1000562/2023/>>

[4] Zákon č.58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o doplnění zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné na [www](http://www.egap.cz/o_nas/zakon.php):
<http://www.egap.cz/o_nas/zakon.php >

[5] Petříček, V.: *State Measures to Support Exports*. Ministry of Industry and Trade.

Přílohy

Příloha č. 1: Aviso hrozby pojistné události.

Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.

Vodičkova 34/701, P.O. BOX 6, 111 21 PRAHA 1, tel.: 222 842 500, fax: 222 844 100

"B"

AVISO HROZBY POJISTNÉ UDÁLOSTI

V RÁMCI POJIŠTĚNÍ KRÁTKODOBÝCH VÝVOZNÍCH KONTRAKTŮ PROTI TERITORIÁLNÍM RIZIKŮM

(adresované pojistiteli v souladu s ustanovením HL.IV Čl.5 bodu 2g) Všeobecných pojistných podmínek "B")

Číslo pojistné smlouvy:

Obchodní jméno a právní forma zahraničního kupujícího: _____

Adresa (ulice a č. domu): _____

Město (s PSČ): _____

Země: _____

Telefon: _____

Telex: _____

Fax: _____

Banka zahraničního kupujícího: _____

Adresa (ulice a č. domu): _____

Město (s PSČ): _____

Země: _____

Telefon: _____

Telex: _____

Fax: _____

Bankovní účet kupujícího:

Obchodní jméno a právní forma pojištěného (tuzemského vývozce): _____

IČO: ----- DIČ: -----

Adresa (ulice a č. domu): -----

Město (s PSČ): -----

Telefon: ----- Telex: ----- Fax: -----

Banka pojištěného: -----

Adresa (ulice a č. domu): -----

Město (s PSČ): -----

Telefon: ----- Telex: ----- Fax: -----

Bankovní účet pojištěného:

Hrozba pojistného rizika, které je předmětem pojištění "B": *] *]
označte X

☐	čl.8 odd.A bod 1 *]	☐	čl.8 odd.A bod 2 *]	čl.8 odd.A bod 3 *]
☐	čl.8 odd.A bod 4 *]	☐	čl.8 odd.A bod 5 *]	čl.8 odd.B bod 1a *]
☐	čl.8 odd.B bod 1b *]	☐	čl.8 odd.B bod 1c *]	čl.8 odd.B bod 2 *]

Konkrétní údaje o hrozbě pojistné události:

Neuhrazené faktury po termínu splatnosti

Faktura č. Částka / měna	Splatnost	1. upomínka	2. upomínka	3. upomínka	Platební podmínka a

V případě potřeby připojte list, eventuálně uveďte doplňující informace

Důvody a okolnosti, jež vedou k hrozbě vzniku pojistné události: _____

Další podrobnosti, ev. průkazné doklady přiložte k Avisu.

Přikládám podklady podle následujícího soupisu: *)
škrtněte

***) nehodící se**

- 1) kopie nebo fotokopie všech neuhrazených faktur
- 2) celní a dopravní doklady týkající se uvedených faktur
- 3) korespondenci se zahraničním kupujícím, vztahující se k neuhrazeným fakturám
(upomínky a odpovědi na ně)
- 4) kopie vývozních kontraktů, objednávek, jejich potvrzení, dodacích listů apod.
- 5) kopii Všeobecných podmínek pro prodej vyváženého zboží a služeb, vydaných pojištěným pro jeho
export
- 6) povolení k transferu zboží nebo služeb a vývozní licence (pokud jsou vyžadovány)
- 7) fotokopie směnek, je-li vývozní úvěr jimi zajištěn
- 8) doklad o řádném a včasném převzetí zboží zahraničním kupujícím
- 9) další doklady, prokazující řádnou péči vývozce o pohledávku za zahraničním kupujícím

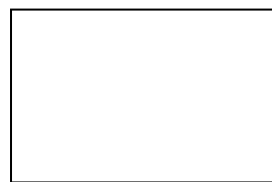
Datum _____

Podpis statutárního zástupce pojištěného

Příloha č. 2: Žádost o pojištění krátkodobého dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení.

EXPORTNÍ GARANČNÍ A
POJIŠŤOVACÍ SPOLEČNOST, a.s.

podatelna EGAP

B

ŽÁDOST

o pojištění krátkodobého vývozního dodavatelského úvěru proti riziku nezaplacení

Žadatel

Smlouva o vývozu

předmět:

do země:

kupní cena:

výrobce:

Dovozce

země:

I. Žadatel

Obchodní firma žadatele:		
Adresa:	Město:	IČ: DIČ: PSČ:
Právní forma:		
Počet zaměstnanců společnosti:		
Bankovní spojení:		
Jméno a funkce statutárního orgánu:		
Zodpovědný referent:		
Telefon:	Fax:	E-mail:
Banka žadatele financující vývoz:		
Adresa:	Město:	PSČ:
Jméno pracovníka banky:		
Telefon:	Fax:	E-mail:
Vinkulace pojistného plnění požadována: ☐ ano ☐ ne (Pokud ano, uveďte identifikaci subjektu a bankovní spojení včetně čísla účtu.)		

- Žádá: - uzavření příslibu pojištění
- uzavření smlouvy o pojištění
Připojištění: - kurzová rizika

II. Smlouva o vývozu

Předmět smlouvy o vývozu (zboží a služby):

Předpokládané:

- datum podpisu smlouvy o vývozu:
- termín zahájení dodávek:
- termín ukončení dodávek:
- počet dílčích dodávek:

Hodnota smlouvy o vývozu (v měně smlouvy o vývozu) :

Dodací parita (dle INCOTERMS):

Akontace -%, tj. v měně smlouvy o vývozu.....
Platby v hotovosti -%, tj. v měně smlouvy o vývozu
Úvěř -%, tj. v měně smlouvy o vývozu.....

Platební podmínky úvěru:

- odklad splácení úvěru do: počet let:
- počet a periodicita splátek:
- úroková sazba:

V příloze přiložte harmonogram fakturace dodávek a splácení dodavatelského úvěru zahraničním dovozcem (příloha č. 1).

a) Závazky vývozce a sankce za jejich neplnění vyplývající ze smlouvy o vývozu

b) Závazky dovozce a sankce za jejich neplnění

c) Zajištění úhrady kupní ceny

(státní záruka, bankovní záruka, akcept směnky, akreditiv, apod.)

Kupní cena: tis. (v měně smlouvy o vývozu)
Kalkulovaný zisk: tis. (v měně smlouvy o vývozu)
Hodnota úvěru: tis. (v měně smlouvy o vývozu)
Hodnota úroků: tis. (v měně smlouvy o vývozu)

Podíl zahraničních subdodávek z hodnoty smlouvy o vývozu v %:

1. Obchodní firma:

Hodnota dodávky: tis. (v měně smlouvy o vývozu)

2. Obchodní firma:

Hodnota dodávky: tis. (v měně smlouvy o vývozu)

Hlavní tuzemští subdodavatelé:

1. Obchodní firma:

Hodnota dodávky: tis. (v měně smlouvy o vývozu)

2. Obchodní firma:

Hodnota dodávky: tis. (v měně smlouvy o vývozu)

III. Dovoze

Obchodní firma dovozce:

Adresa:

Město:

Pošt. kód:

NIČ:

Stát:

Právní forma dovozce:

Převažující forma vlastnictví (státní, soukromá):

Banka dovozce:

Adresa:

Město:

Pošt. kód:

Stát:

Vztah dovozce k jinému subjektu (kapitálová skupina, mateřská společnost, dceřiná společnost, jiný vztah):

Názvy dalších subjektů, které jsou v kapitálovém vztahu k dovozci:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Dosavadní zkušenosti s dovozcem:

Výše pohledávek vůči dovozci celkem (v tis. Kč):

Z toho po splatnosti:

Uveďte všechny další Vám známé údaje týkající se požadovaného pojištění, které by mohly souviset s oceněním rizika obchodního případu a s dovozcem, včetně Vašich zkušeností s plněním smluv a dodržováním platebních podmínek.

Nedílnou součástí tohoto formuláře je příloha č. 1- Harmonogram fakturace dodávek a splácení dodavatelského úvěru zahraničním dovozcem

příloha č. 2 - Údaje o firmě žadatele

příloha č. 3 - Prohlášení vývozce o podílu hodnoty vývozu

Přiložte dostupné obchodní a ostatní informace (výkazy), týkající se dovozce.

Veškeré uvedené informace jsou důvěrného charakteru a slouží Exportní garanční a pojišťovací společnosti, a.s. pro zpracování návrhu pojistné smlouvy (smlouvy o příslibu pojištění).

Prohlášení žadatele o pojištění

Prohlašuji, že jsem se seznámil s Všeobecnými pojistnými podmínkami „B“ a potvrzuji, že údaje uvedené v tomto formuláři jsou pravdivé, úplné a žádná důležitá fakta, známá k datu podání této žádosti o pojištění, nebyla opomenuta nebo zatajena.

Zavazuji se, že bez prodlení oznámím pojistiteli další skutečnosti a změny, související s požadovaným pojištěním, ke kterým by došlo po podání této žádosti.

Beru na vědomí svoji povinnost uhradit pojistiteli vzniklé náklady s ověřováním pojistného rizika a to i v případě, že smlouva o pojištění (příslibu pojištění) bude na základě údajů uvedených v tomto formuláři vypracována a nedojde k jejímu podpisu.

Prohlašuji, že při sjednávání smlouvy o vývozu nedošlo k porušení předpisů proti podplácení v mezinárodním obchodu¹⁾. Pojištění vývozních úvěrových rizik se státní podporou nemůže být poskytnuto vývozcům, při jejichž sjednání došlo k podplácení v mezinárodním obchodu ve smyslu § 160 a násl. trestního zákona. Pojistitel má právo ve smyslu čl. IX VPP B odmítnout pojistné plnění, prokáže-li se, že žadatel uvedl v žádosti o pojištění neúplné nebo nepravdivé údaje týkající se podplácení v mezinárodním obchodu.

¹⁾ Sdělení č. 25/2000 Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (částka 13/2000 Sbírky mezinárodních smluv rozeslaná dne 29. března 2000).

Obchodní firma žadatele:

Jméno a funkce statutárního orgánu:

Datum:

Podpis:

**Harmonogram fakturace dodávek a splácení dodavatelského úvěru
zahraničním dovozcem (v měně smlouvy o vývozu):**

Fakturace dodávek*			Splácení		
Termín	Částka jistiny	Částka úroků	Termín	Částka jistiny	Částka úroků

*uved'te částku případně sníženou o hodnotu zaplacené akontace